מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • אוגוסט 2012

חיל הקשר במלחמת לבנון השנייה

דבר קשר"ר

החודש אנו מציינים שש שנים למלחמת לבנון השנייה.

העילה המרכזית למלחמת לבנון השנייה הינה חטיפת שני חיילי המילואים, אלדד רגב ואהוד גולדווסר ז"ל, ע"י חיזבאללה והפגזת ישובי הגליל המערבי.

המלחמה התנהלה בפיקוד הצפון ופגעה פגיעה קשה בעורף.

ניתן לציין שני שלבים עיקריים במלחמה:

א. שלב התקיפות האוויריות וההפגזות הארטילריות.

ב. שלב הלחימה הקרקעית.

חיילי וקציני חיל הקשר והתקשוב שהשתתפו במלחמה, הפעילו את מערכות הקשר והתקשוב באופן מושכל ואפשרו למפקדים ניהול תקין של המלחמה.

בברכה,

איל זלינגר, תא"ל
קצין קשר ותקשוב ראשי

רקע כללי למלחמה

שורשיה של מלחמת לבנון השנייה נטועים במלחמת לבנון הראשונה, שנפתחה על ידי ישראל במטרה לסלק את הארגונים הפלסטינים מלבנון.

כשמונה עשרה שנה לאחר מכן, בתקופה שבה בקרב הציבור הישראלי גברו קולות המתנגדים לשהיית צה"ל המתמשכת ברצועת הביטחון, במאי 2000 הורה ראש הממשלה אהוד ברק על נסיגה מדרום לבנון. לאחר יציאתו של צה"ל, התבסס חיזבאללה בדרום לבנון, והתחמש בנשק רב. כמו כן, נבנה מערך של רקטות ארוכות טווח וטילי נ"ט ונ"מ מתקדמים, זאת לצד הקמת מערך ביצורים מוסווים (שזכו לכינוי "שמורות טבע").

מלחמת לבנון השניה נפתחה עם חטיפת שני חיילי המילואים על ידי חזבאללה והפגזת ישובי הגליל המערבי. על כך, הגיב צה"ל בתקיפה מסיבית בתאריך 12 ליולי 2006.

עוד בתחילת המלחמה, הדגיש ראש ממשלת ישראל, אהוד אולמרט שאחת ממטרותיו היא להשיב את כושר ההרתעה לישראל.

בנאומו בכנסת ב-17 ביולי 2006, הציג אולמרט את יעדי מבצע "שינוי כיוון":

- שחרור שני החיילים החטופים, אלדד רגב ואהוד גולדווסר ז"ל, באמצעות לחץ על חיזבאללה ועל לבנון.
- הפסקת אש מוחלטת.
- פריסת צבא לבנון בכל שטח דרום לבנון.
- הוצאת חזבאללה מאזור דרום לבנון.
- הסרה מוחלטת של איום הטילים והרקטות מעל תושבי ישראל.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • אוגוסט 2012

בשלבי המבצע הראשונים (12 עד 15 ביולי 2006), מרבית ההתקפות הצה"ליות התבצעו באמצעות הפצצות מסיביות של חיל האוויר והפגזות ארטילריה. הפעולות נועדו לשבש את החטיפה ולנסות למנוע את העברת החטופים צפונה. כמו כן החלה תקיפת מטרות של החזבאללה בדרום לבנון. מטרת הפעולה הייתה לשנות את המציאות הבטחונית שהתהוותה בגבול הצפון מאז הנסיגה בשנת 2000 ולהביא לשחרור החטופים.

החזבאללה החל לשגר רקטות לעבר ישובי הצפון וב-14 ביולי הוא תקף באמצעות טיל מתקדם את אח"י 'חנית', וגרם לארבעה הרוגים.

פעילות קרקעית החלה ע"י סד"כ סדיר שהתבסס על חטיבת הצנחנים, חטיבת גולני וחטיבה 7 שפעלו בכפרים מרון א-רס ובנת ג'בל.

בין התאריכים ה-29 ביולי עד ה-8 באוגוסט בוצעו מבצעים מיוחדים, על מנת לפגוע במטרות של החיזבאללה ולערער את יציבות הארגון. טווח הרקטות הגיע עד חדרה.

בין התאריכים ה-9 ועד ה-14 באוגוסט החל תמרון נרחב על מנת להשתלט על דרום לבנון עד קו הליטאני, במטרה לנטרל את איום ירי הרקטות לעבר ישראל ולחסל את תשתית החיזבאללה בגזרה זו.

במקביל נמשכה ההתקפה האווירית על תשתיות החזבאללה בעומק לבנון ונמנעה אספקת סיוע איראני וסורי לארגון.

הפסקת האש נכנסה לתוקף ב-14 באוגוסט 2006 בשעות הבוקר.

המלחמה נמשכה שלושים וארבעה ימים (נסתיימה באוגוסט), יחד עם זאת כוחות צה"ל המשיכו לפעול בלבנון עד ה-1 באוקטובר.

מערכות הקשר והתקשוב במלחמה

במלחמת לבנון השנייה באו לידי ביטוי יכולות מערכות הקשר והתקשוב החדישות שנכנסו לצה"ל מאז הקמת אגף הקשר והתקשוב במטכ"ל בחודש מרץ 2003.

במעבר למתקפה ותמרון קרקעי הושם דגש בראש ובראשונה לקיומו הרציף של קשר התג"ם הגלוי והמוצפן.

ברמת החפ"קים הייתה הקפדה על האזנה לערוץ חירום כללי.

פיקוד הצפון והאוגדות פעלו להרחיב בעזרת מפתוחים מקומיים את מוטת השליטה האוטונומית בתג"ם של המפח"טים.

בעקבות הפעלת חסימות תג"ם על ידי החזבאללה הופעלה מערכת "מברשת שיניים".

רדיו:

ליחידות הסדירות שעסקו לפני המלחמה בעימו"ג נוצר פער מקצועי בלחימה קונבנציונאלית ובתפעול מערכות תקשוב בסיסיות כמו:

- תפעול רשתות רדיו
- ממסרים
- חירום כללי
- הק"שים וקודים

לעומת זאת, ביחידות המילואים המצב היה הפוך, שם ניכרה בקיאות במערכת הקונבנציונאלית וניכר שקיים פער במערכות השו"ב.

ורד הרים:

מערכת "ורד הרים" היוותה במלחמה מערכת תקשוב מרכזית. המערכת פעלה באופן איכותי ונתנה מענה למשתמשים רבים. הרשת המוצפנת היטיבה לתפקד גם היא, למרות העומס הרב.

היעדר מערכת נו"ב לקציני התקשוב ברמת האוגדה והתקשוב יצר "עיוורון" בשליטה על המערכות. "עורק חיוני" ע"ב ורד הרים הורחב לכלל הגורמים הנדרשים והוכיח את עצמו היטב בשטח.

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • אוגוסט 2012

שו"ב:

מערכות "משואה 20" ו"משואה 100" לא באו לידי ביטוי במלחמה, מה שגרם לפער בשליטתו של המפקד בשטח.

תפקוד קציני הקשר:

למרות שהיו קשר"חים ובוודאי קשר"גים שלא ידעו מלחמה במתאר חירום מהי, הצלחתם במלחמה הייתה כמעט מלאה, הרבה בזכות מערכת החניכה והבקרה שפעלה במלחמה.

מסקנות ולקחים:

השינוי הארגוני שעבר חיל הקשר והתקשוב ערב המלחמה עם המעבר לזרוע היבשה יצר מצב של חוסר "בכתובת אחת" בין זרוע היבשה שהיתה אחראית על בניין הכוח לבין אגף התקשוב שהיה אחראי על הפעלת הכוח.

מסקנה זו הביאה לידי הלקח החשוב ביותר שהוסק מהמלחמה.

חיל הקשר והתקשוב חזר למקומו הטבעי והוחזר מחדש לאגף הקשר והתקשוב.

אבדות:

חיל הקשר והתקשוב איבד במלחמה זו 9 חיילים. יהי זכרם ברוך.

החודש לפני

- החודש לפני 73 שנים אברהם עץ הדר, אבי היונאות וממניחי היסוד לקשר היונים בארץ ישראל, מביא מבלגיה 144 יונים ומוקמת מחלקת קשר היונים במסגרת שירות הקשר של ההגנה.
- החודש לפני 57 שנים מוקם גרעין סדיר שיהווה את הבסיס להקמת גדוד הקשר הארצי.
- החודש לפני 43 שנים נרשמה הצלחה מבצעית ראשונה למכ"מ "הקשת" (שהיה בעבר גדוד בחיל הקשר וכיום כפוף לחיל מודיעין השדה).
- החודש לפני 4 שנים הוקמה חטיבת התקשוב בזרוע היבשה ותא"ל אשר וולך מונה לרח"ט הקשר והתקשוב.